

Inuussutissarsiutiginagu aalisarsinnaaneq piniarsinnaanerlu aatsaat ukiut pingasut Kalaallit Nunaanni najugaqareersimagaanni pisinnaatitaaffinngornissaa siunertaralugu Naalakkersuisut UKA14-mut Aalisarneq pillugu inatsisartut inatsisaat nr. 18, 31. oktober 1996-imeersup kiisalu Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 29. oktober 1999-imeersup allannngortinnissaannut siunnersuusioqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortat Lars Mathæussen, Siumut)

Ukiualunnguit matuma siorna ikinngutigalu Ole Akiani aavarpugut. Taqissorluta norraq pallipparput taamaasillunilu Ole perngartussanngorpoq. Aallaanni ujarassuarmut assiaqutarisatsinnut tuttippaa umilerlunilu. Inussani aallaasip eqittaataanut peqippaa makkorpallassuup tusarnissaata tungaanut. Tupaqqalluta aallaat qissimipparput immitsinnullu qiviarluta, tuttip isigaatigut silarsuarlu uninngavoq sikuntialunni takisoorsuusuni. Piumanermut qujannaaqutaa tamakkerlugu peersimanngilaa imassalerniarlugu, taamaattumik aallaat immerneqarsimanngilaq. Tuttu qimagukkiartulerpoq Olellu toorlalluni aallaanni immerpaa. ”Utaqqilaarit, sanimut saariarluni qiviaqqissavaatigut” Aamma taama pisoqarpoq qimaguppallaarani sanimut saappoq qiviarlutalu. Tamatumani qanngorpallaqaaq tuttulu uppilluni. Ole aallaaniartunngorpoq.

Piniarnilersaaruterpassuupput taamaattut. Unnukkut tupimi katerikkaangatta, sullivitsinni sutuleraangatta oqaluttuaqattaattarpugut aamma ukiukkut issiaartilluta ukiaklut piniariarnissaq maqaasileraangatsigu. Kisianni taamatut oqaluttuarneq aallaaniarneq pillugu oqaluttuarnerinnaanngilaq makkoriarluni iluatsitsineq pillugu, oqaluttuaannaanngilaq uumasup pissusilersuutaanut ilisimasaniq uanga aatsaat inersimasunngorlunga ilikkarnikuusannik maannakkullu perruualarlunga ingerlateqqissinnaasannik, oqaluttuaavoq nunasisunik akuulersitsinissamut.

Ole allarpassuartulli Kalaallit Nunaannukarnikuuvoq Namminerullutik Oqartussani sulissalluni. Allarpassuartulli kalaallit nunaanni pinngortitarsuaq nuannaraa aamma allarpassuit tunniussinnaasai. Maannakut Danmarkimut ilaqtanilu utersimaleramik Nuummiissimanerminnut eqqaamasarpassuaqarput nuannersunik. Kalaallit Nunaanni aalisariaaserput piniariaaserpullu eqqartorneqaleraangata tangilimmik eqqartueqataasinnaavoq., inuunermi ilamininnguani inuuneq taannarpiaq misilinnikuugamiuk. Kalaallit puisinniariaasiat eqqartorneqaleraangat nammineq nalunngilaa pisamik ilaqtanunat angerlaassilluni qanoq misigisimanartartoq. Periarfissikkatsigu nunatsinni piniarnermut misiliinissaanut pingilerparput sulisartooq nuannarineqarluni misigisimasooq qaavatigut aamma pigilerparput Danmarkimi kalaallit kulturiaanik illersuisooq.

Piumasaraarput tikisitat kalaallit oqaasiineq ilinniassasut aamma pisariaqartinneqartunik sakkussaqaanngikkaluarpataluunniit. Kalaallilli kulturiata ilarujussua aalisarnermiippoq piniarnermiillunilu. Suliartoqqusigutta qinnuigalugillu kulturitsinnik atuilissasut. Taava kulturitta pingaarnersaasa ilaannut aalisarnermut piniarnermullu mattussinnaangilagut.

Aamma taamatut killilersuiniarneq inuit pisinnaatitaaffii eqqarsaatigalugit ajornartorsiutaalersinnaavoq apeqqutaalluni qaoq sivilutigisumik Kalaallit Nunaanni najugaqarneq. Demokraatini isumaqarpugut piffissanngortoq inatsisitigut nassuiassallugu Kalaallit Nunaannut inuit attuumassuteqarnerat. Pisariaqarpoq nuna tamakkerlugu nalunaarsuiffeqalernissarput aamma ilisarnaammik allagartaqalernissarput. Kissaatiginngilarput kulturikkut kalaallip suunera kinaaneraluunniit nassuiassallugu, tassunga atatillugu kalaallimik taaneqassagaanni immikkoortut tunngavilersorluakkat naammassineqarsimasussaapput. Pivarput aalajangiinermi tunngavissat assigiinngitsut aalajangiisartut ilinniarnersiutisiaqalersinnaanissatsinnut, qitornatsinnik meeqquerivimmut allatsitsisinnaanitsinnut, piniarnermut allagartartaarsinnaanitsinnut, Inatisartunut qinersisinnaanitsinnut ilaalu ilanngullugit ataatsimoortillugit. Inatsisit naapertorlugit kalaallimik taaneqarnissamut piumasaaqatit naammassigutsigit taava oqartussaaffiit assigiinngitsut misissoqqaartariaqartassanngilaat nunami maani qanoq sivilutigisumik najugaqarsimanersugut, taamaallaat misissortassavaat inatsisit naapertorlugit kalaaliusutut nalunaarsorneqarsimanersugut. Tamanna pillugu siunnersuuteqarniarpuq 2014-mi Inatsisartut ukiakkut ataatsimiilerpata.

Taamatut oqaaseqarluta siunnersuut itigartipparput.